

OB ZAKLJUČKU SEMINARJA IZ ITALIJANSKE KULTURE V KOPRU IN PIRANU**Slovenska manjšina v Italiji in italijanska v Jugoslaviji****Pomembnost prvega stika med italijanskimi kulturniki in manjšino v Istri - Brezhibna organizacija - Predavatelji sprejeti v Ljubljani - Pesem o „slovenski nevarnosti“**

Med slovensko javnostjo v Italiji je v zadnjem času vzbudil precej pozornosti »seminar iz italijanske kulture«, to je tečaj za italijanski jezik in slovstvo, na katerem je dvanajst vseučiliških in srednješolskih profesorjev iz Italije predavalo profesorjem, učiteljem in dijakom italijanskih višjih srednjih šol koprškega in bujskega področja, se pravi celotne bivše cone B.

Slo je pravzaprav za dva, ločena tečaja, ki sta oba trajala deset dni (od 31. januarja do 10. februarja). Prvi je bil namenjen profesorjem in učiteljem, drugi pa dijakom, a oba sta bila obvezna. V predavanjih, ki so trajala štiri ure dnevno, so predavatelji obravnavali posamezna obdobja italijanskega slovstva in kulture in poslušalce seznanjali tudi z najnovejšo kulturno stvarnostjo v Italiji ter med drugim orisali vlogo, ki jo v kulturi danes imajo film, radio in televizija.

Ob tej priložnosti je v Koper in Piran dospel tudi »bibliobus« (potujoča knjižnica) tržaške mestne knjižnice z bogato zbirko knjig, ki so si jih tečajniki lahko ogledali, več izvodov pa jim je bilo tudi darovanih.

REDNI TEČAJI

Pobudo za ta prvi stik med odličnim: poznavalci italijanskega jezika in slovstva ter italijanske kulture nasploh in med italijansko učečo se mladino in njihovimi šolniki v Jugoslaviji je dal mešani odbor za zaščito narodnih manjšin na svojem zadnjem zasedanju. Kot poročajo pristojni krogi, se bodo taki tečaji redno prirejali, in sicer vsako leto v tem času, ko imajo vse šole v Jugoslaviji semestralne počitnice.

Koristnost in umestnost teh tečajev sta na dlani, saj nihče ne more bolje seznaniti narodne manjšine s kulturnim življenjem matičnega naroda kot njegovi kvalificirani kulturni predstavniki, ki sredi tega naroda živijo in delajo.

Zato gotovo tudi vsi Slovenci v Italiji to pobudo pozdravljajo in izrekajo priznanje oblastvom, ki so omogočila, da je ta prvi seminar vsestransko dobro uspel. V tej zvezi je treba še omeniti, da so nekateri predavatelji na povabilo raznih italijanskih kulturnih krožkov odšli tudi v druga istrska mesta, kot na primer Pulj, Reko in Rovinj, ter o isti temi govorili tamkajšnjim italijanskim dijakom, šolnikom in drugim pripadnikom manjšine.

Kot vidimo, je pobuda prešla prvotno začrtani okvir in zajela tako rekoč vso italijansko narodno manjšino, živečo v mejah Jugoslavije. Zabeležiti moramo nadeje brezhibno organizacijo tečajev in tudi veliko pozornost, ki so jo predavateljem izkazala jugoslovanska oblastva, saj jih je med obiskom v Ljubljani sprejel sam podpredsednik slovenske vlade dr. Joža Vilfan.

V slovenski prestolnici so gostje iz Italije obiskali tudi univerzo, kjer so jih slovenski profesorji prav tako toplo sprejeli.

EDINO PRAVILNO NAČELO

Tečaji za italijansko manjšino v Istri so v prvi vrsti nov dokaz, da so se odnosi med nekoč hudo sptima sosednima državama odločno izboljšali. Hkrati pa dokazujejo, kako se jugoslovanska oblastva iskreno trudijo, da bi v mejah svojega državnega in družbenega ustroja ustvarila čim učinkovitejše pogoje, da bi se italijanska narodna skupnost ne samo ohranila pri življenju, temveč se tudi nemoteno razvijala. Mirno lahko torej trdimo, da se v Jugoslaviji spoštuje in izvaja edino pravilno načelo, po katerem mora država s svojimi ustanovami ne samo onemogočiti nasilno raznarodovanje manjšin in njihovo nasilno asimilacijo z večinskim narodom, temveč mora preprečiti tudi naravno asimilacijo, ka-

teri je po sili razmer podvržena katerakoli manjšina.

PRAZEN UGOVOR

K izvajanju tega načela pa ne služijo samo šola in druge manjšinske kulturne ustanove, temveč prihajajo tu v poštev tudi vsi tisti politični instrumenti, ki omogočajo, da ima manjšina besedo zlasti v ustanovah, kjer se odloča o njeni usodi. Tudi v tem oziru lahko rečemo, da je za italijansko manjšino v Jugoslaviji poskrbljeno, ker je — seveda vedno v okviru jugoslovanske družbene ureditve — zastopana v vseh zakonodajnih in upravnih telesih, in sicer od najnižjih do najvišjih.

To dejstvo mora vsak resnicoljuben človek priznati, pa naj mu bo jugoslovanska notranja družbena ureditev všeč ali ne. Zato je nestvaren in v končni analizi brezpredmeten ugovor, ki ga navajajo tržaški nacionalistični in iredentistični krogi, češ da se položaj italijanske manjšine v Istri ne more primerjati s položajem slovenske manjšine v Italiji, kjer ji je zajamčena največja kulturna in politična svoboda in ji je hkrati omogočen svoboden stik z matičnim narodom, čemur služijo v prvi vrsti časopisi in raznovrstne publikacije, ki izhajajo v Sloveniji in ki se lahko svobodno uvažajo v Italijo.

Da se ne izmaliči človekova osebnost

Ne glede na to, da je naravnost smešno zahtevati, da bi Jugoslavija na ljubo italijanske manjšine spremenila svoj družbeni ustroj in ga izenačila z italijanskim, je treba, kar zadeva italijanski tisk, vendarle ugotoviti, da ni nič čudnega, če se ne morejo uvažati v Jugoslavijo tisti časopisi, revije in publikacije, ki so sovražno razpoložene do države kot take in do jugoslovanskih narodov ali ki celo odkrito zagovarjajo iredentistična stališča. Ves ostali italijanski tisk pa ima, kolikor je nam znano, dostop v Jugoslavijo. Če so v tem oziru še kake tehnične ovire, bi se dale verjetno odpraviti, da bi tako čimveč tiska iz Italije lahko prišlo v roke pripadnikov manjšine.

S tem seveda še ni rečeno, da bi bil položaj omenjene manjšine dokončno in najbolje urejen, priznati pa je vendarle treba, da v Jugoslaviji tudi najvišja oblastva kažejo voljo in iskreno željo za ureditev manjšinskega problema.

O enaki volji in želji pa žal še ne moremo govoriti v naših krajih. Ne najdemo ju v prvi vrsti pri veliki večini italijanskega tiska, ki Slovence v Italiji in njihove ustanove dosledno prikazuje celo kot nekakšno nevarnost za državo, pred čemer se mora stalno braniti. Od ljudi s tako miselnostjo je seveda odveč pričakovati kako razumevanje za naše manjšinske probleme. Toda pesem o »slovenski nevarnosti« ni le plod domišljije ali preračunane perfidnosti kakega zakotnega tržaškega peropraska, ni le osrednji motiv jadikovanj, ki jih vsebujejo pogosta odprta pisma bivšega tržaškega župana Bartolija raznim ministrom, temveč se čestokrat objavlja tudi v največjih italijanskih dnevnikih. Kot primer navajamo milanski »Corriere della sera«, ki je pred kratkim zaključil vrsto člankov o Trstu z ugotovitvijo, da Slovenci ogrožajo Trst in Gorico in da se njihovemu prodiranju upi-

RADIO TRST A

• NEDELJA, 18. februarja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske zborovske skladbe; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Pripovedka o Cerkniškem jezeru« (Desa Kraševac), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj — Odmevi tedna v naši deželi; 17.00 Tvorница sanj, obzornik filmskega sveta; 18.30 Tržaški obiski; Devin; 19.15 Nedeljski vestnik; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 19. februarja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Baročna glasba; 19.00 Znanost in tehnika — Aldo Stefančič: »Biološki učinki gama žarkov« — »Vplivi radioaktivnosti na človeški organizem«; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Riccardo Zandonai: »Francesca da Rimini«, opera v 4 dej. Približno ob 21.05 Opera, avtor in njegova doba.

• TOREK, 20. februarja, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Radijska univerza — Tone Penko: Hormoni — »Se o možganskem podvesku«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Slovenske Laure — Martin Jevnikar: »Ivan Tavčar in Franja Košenina«; 22.00 Obletnica tedna — Rado Bednarik: »Padec Singapura v drugi svetovni vojni«.

• SREDA, 21. februarja, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 Italijanski operni peveci: »Maria Caniglia«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 »Gospodar«, drama v treh dejanjih in petih slikah (Valentino Bompiani - Lelja Rehar), igrajo člani RO.

• CETRTEK, 22. februarja, ob: 18.00 Radijska univerza — Msgr. Jakob Ukmar: Iz zgodovine vesoljnih cerkvenih zborov: »Pozicija vesoljnih zborov v temeljni ustavi Cerkve«; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja — Koncerti v Augusteu: »Heroična doba 1915-1925«; 19.00 Lepo pisanje — Vzori in zgledi mladega rodu; 20.30 Simfonični koncert. Približno ob 21.00 Književnost — Alojz Rebula: »Ogledalo sanj — pesniška zbirka Jožeta Udoviča. Približno ob 22.00 Claudio Gorlier: »Kultura New Deal«.

• PETEK, 23. februarja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Skladbe sodobnih italijanskih avtorjev; 19.00 Sola in vzgoja — Egidij Košuta: »Lik Marie Montessori kot vzorne vzgojiteljice«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja — Honoré Balzac: »El verdugo — krvnik«; 22.30 Moderna sonata — Bela Bartok: Sonata za violino solo.

• SOBOTA, 24. februarja, ob: 13.30 Plošče prvič v oddaji; 15.30 »Učenec zlahtnosti«, komedija v treh delih (Francisco Manuel de Mello Lelja Rehar), igrajo člani ŠG v Trstu; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — Nebeša, 15. spev. Prevod A. Gradnik, pripravil B. Tomažič; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Pominek s poslušalkami; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 Zbor Ljubljanski Zvon; 21.00 Beethoven: Egmond, uvertura op. 84, Debussy: Trije nočni, Strawinsky: Petruška, šaljivi prizori.

TEDENSKI KOLEDARČEK

18. februarja, nedelja: 1. predpostna
19. februarja, ponedeljek: Konrad
20. februarja, torek: Leon
21. februarja, sredo: Irena
22. februarja, četrtek: Stol sv. Petra
23. februarja, petek: Peter Damiani
24. februarja, sobota: Matija

Že osemkrat

Od 20. decembra lanskega leta je bil polet ameriškega vesirskega letalca Glenna že osemkrat odgojen. Zadnji polet je bil doleten za sredo zjutraj. V zadnjem hipu je bil spet odložen zaradi slabega vremena. Časnikarjem so na letalskem oporišču javili, da ne smejo tvegati poleta tudi zaradi razburkanega morja, ker ne bi mogli rešiti letalca iz valov in bi bili vsi znanstveni izsledki uničeni. Polkovnik Glenn je pa še vedno na letališču pripravljen, da lahko vsak trenutek odleti.

Kako potekajo pogajanja za novo vlado

Zadržanje komunistov

Vse kaže, da bo demokristjanski prvak Amintore Fanfani v soboto ali najkasneje v ponedeljek lahko sporočil predsedniku republike Gronchiju, ali dokončno sprejme povabilo za sestavo nove vlade. Voditelji demokristjanske, socialdemokratske in republikanske stranke so se ves ta teden sestajali na skupnih sejah s Fanfanijem ter se razgovarjali o programu bodoče sredinsko-levičarske vlade. Predvideva se, da bo ta program določen še pred petkom, nakar se bo Fanfani sestal s socialisti in jim obrzložil sklepe treh zavezniških strank. Po proučitvi predlaganega programa bodo socialisti določili svoje stališče do nove vlade.

Zdi se, da so se demokristjani, socialni demokrati in republikanci že sporazumeli o glavnih točkah programa, in sicer o gospodarskem načrtovanju, o postopnem poddržavljanju energetskih virov, o šolski reformi in o novi kmetijski politiki. Odprto je delno ostalo baje vprašanje samoupravnih dežel. Sklenjeno je baje bilo, da bodo pred državnozbornimi volitvami ustanovili le avtonomno deželo s posebnim statutom Furlanijo-Julijsko krajino, medtem ko bi za ostale dežele le pripravili okvirni zakon, ki bo urejal volilni postopek v deželi in zlasti finančne probleme.

V središču pozornosti je te dni tudi zadržanje komunistov, o katerih se zdi, da ne bodo zavzeli povsem odklonilnega stališča do nove vlade. Mnogi se zato sprašujejo, kaj bi se zgodilo, če bi tudi komunisti v parlamentu glasovali za zaupnico vladi. To bi namreč utegnulo spraviti v hudo zadrego vladne stranke, ker bi posredna ali neposredna pomoč komunistov lahko povzročila precejšnjo zmedo med italijansko javnostjo in imela slab odziv pri zahodnih zaveznikih.

Kako znajo italijanski komunisti biti prožni, pa so nekajkrat že pokazali. Proti volji nekaterih levičarskih strank so na primer leta 1944 vstopili v kraljevo vlado in proti volji socialistov so leta 1947 skupno z demokristjani potrdili veljavnost Lateranskih pogodb, na osnovi katerih so urejeni odnosi med Cerkvijo in državo.

Kakšno bo stališče komunistične stranke bomo videli v prihodnjih dneh. Vendar je že sedaj jasno, da bodo komunisti napeči vse sile, le da ne ostanejo povsem osamljeni.

—•—

Ljubljana sedež nadškofije

Papež Janez XXIII. je pred kratkim povzdignil ljubljansko škofijo v nadškofijo. To je zelo pomemben dogodek v slovenski cerkveni zgodovini, ker je to prva samo slovenska nadškofija. V tem odloku vidimo tudi priznanje sedanjemu ljubljanskemu vladiki msgr. Antonu Vovku, kateremu je bilo ob koncu vojne zaupano duhovno vodstvo dobršnega dela slovenskih vernikov.

Slovenska manjšina v Italiji in italijanska v Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 1. strani)

rajo le italijanski srednješolci, pri čemer je mislil na tiste pobaline, ki so pred enim letom razsajali po tržaških ulicah z vzkliki »Fora i ščavi« (ven s Slovenci).

Prave volje in želje po ureditvi naših problemov ne najdemo niti pri oblastvih, ki z najrazličnejšimi izgovori opravičujejo neizvajanje tudi bistvenih določil Posebnega statuta londonskega sporazuma in jim niti na kraj pameti ne pade, da bi dala pobudo za izglasovanje vseh tistih »posebnih zakonov za zaščito narodnih manjšin«, o katerih je govora v 6. členu ustave. Razen zakona o šolstvu, ki pa je povsem prezrl Slovence v videmski pokrajini, ni namreč Italija doslej izdala nobenega drugega zakona za našo zaščito.

Če se bo torej nadaljevalo po tej poti, bodo sedanji italijanski vodilni krogi zaman vihteli v svetu zastavo demokracije in svobode, kajti vsakdo bo moral le s posmehom gledati na tako demokracijo in svobodo, ki ni sposobna odpraviti posredne ali neposredne raznaroditve neke manjšine in s tem preprečiti izmalčenje osebnosti posameznih njenih članov.

S svojim dosedanjim ravnanjem uradna Italija dela slabo uslugo tudi svojim idealom, kar se pa zna kruto maščevati. Tudi višje koristi torej zahtevajo, da se do naše manjšine prične nova, pravična politika.

Nenavadni predlog

Nikita Hruščev je iznenadil zapadne države z novo politično potezo. Za prihodnj. mesec je povabil 18 državnih in vladnih predsednikov v Ženevo na vrhunski sestanek. Osrednja in menda tudi edina točka razgovorov, naj bi bila razorožitev. V Washingtonu in Londonu niso sprejeli predloga s prevelikim navdušenjem, ker so menili, da je potreba za tak vrhunski sestanek večjih priprav, ako hoče uspeti. Boje se tudi, da ima predlog bolj propagandistični namen kot pa stvarno željo po resni razorožitvi. Po drugi strani pa očitajo moskovski listi, da so zapadne države brez potrebe sklenile začeti nove atomske poskuse. Pristavljajo še, da bo Hruščev prišel v Ženevo, tudi če ne bo tam Kennedyja in Mac Millana.

Sestanek De Gaulle-Adenauer

V znanem zahodnonemškem turističnem kraju Baden Baden sta se v četrtek sestala francoski predsednik De Gaulle in kancler Adenauer. Nenapovedano srečanje je vzbudilo precejšnjo začudenje. Zdi se, da je do sestanka prišlo na pobudo zahodnonemškega kanclerja, ki je hotel predvsem natančneje spoznati De Gaullovo stališče o političnem združevanju zahodnoevropskih držav. De Gaulle je v svojem zadnjem televizijskem govoru obravnaval tudi ta problem in dal jasno razumeti, da ima o njem svoje stališče, ki se ne istoveti s stališčem ostalih zavezniških držav. Francoski predsednik se predvsem trudi da bi vsaka država v novi politični zvezi ohranila domala nedotaknjeno svojo suverenost, kar pa je po mnenju ostalih držav skoraj nemogoče, ker bi v tem primeru bil ogrožen sam obstoj zveze. Na tem sestanku pa sta državnik razpravljala tudi o odnosih med Zahodom in Vzhodom.

Oran v krvi

Blizu švicarske meje potekajo že nekaj dni tajna pogajanja med francoskimi in alžirskimi odposlanci za ureditev položaja v Alžiriji. De Gaulle skuša na vsak način priti do kakega zaključka. Medtem je pa francoska podtalna organizacija OAS še poostrišla bombne atentate v večjih alžirskih mestih.

V sredo zjutraj so v Oranu napadali oddelki francoskih Salanovih teroristov med vzklikanjem »Alžirija Francozom« metali plastične bombe. Na štiridesetih krajih so se razpočile, rušile hiše in pokopavale muslimanske prebivalce pod ruševinami. Ljudje so bežali po ulicah v paničnem strahu. Zmanjkal je tudi električni tok. V nekaterih mestnih delih se je muslimansko prebivalstvo organiziralo v protiobrambo. Pri vseh teh množičnih atentatih, kakršnih še ni bilo v vsej borbi v enem samem mestu, so našli 25 mrtvih in 28 ranjenih. Bombe so pokale tudi po drugih alžirskih mestih. Atentati in žrtve so postali v nesrečni Alžiriji že vsakdanji pojav.

Tito v Sudanu

Jugoslovanski predsednik Tito, ki se že nekaj časa nahaja na počitnicah v Združeni arabski republiki, je v četrtek došel na neuradni obisk v sudansko prestolnico Kartum. S predsednikom Abudom se bo razgovarjal o političnih in gospodarskih problemih, ki zanimajo obe državi.

KEKKONEN POTRJEN ZA PREDSEDNIKA

Finski parlament je ponovno izvolil za predsednika republike Urho Kekkonena, ki pripada kmečki stranki. Od 300 poslancev je zanj glasovalo kar 190. Komunistični kandidat je prejel 62 glasov, socialdemokratski pa 37.

Urho Kekkonen, čigar mandat bo potekel čez šest let, je znan kot odločen pobornik nevtralnosti finske republike in ima zaslug, da je znal vzpostaviti dobre odnose s sosedno Sovjetsko zvezo, ne da bi to imele kak vpliv na notranjo ureditev republike.

Žmeniten slepar

Švicarski časopisi so prinesli obvestilo, da je ameriški poslanik izročil nekemu zdravniku dr. Wichtermannu diplomu častnega člana Njuyorške znanstvene akademije. Ko se je zvedelo za to visoko odlikovanje, je kazensko sodišče kantona Grigioni poslalo poslaništvu v Bern uradno sporočilo, da je bil Wichtermann obsojen že leta 1958 na leto dni ječe in na denarno kazen, ker je pravi slepar. Zdravnik ni bil nikoli pač pa je bil prodajalec časopisov in pekovski pomočnik.

Ko so lažnega zdravnika izpustili iz ječe, je ta odpel v mestu Appenzellu neki biološki zavod. V njem je imel poseben aparat, ki ga je krstil za »detektor D-B«. Bolnik je samo pljunil na neko ploščo in kazalec na posebnem vzvodu je »natančno« pokazal, kakšno bolezen ima bolnik.

Obenem je pa še pokazal ime zdravila za dotično bolezen. Zdravilo je bilo seveda zelo drago in je nosilo ameriško znamko. Ljudje so kar drli k čudežnemu zdravniku, ki se je hvalil, da ima nič manj kot sedem doktorskih naslovov. Zdaj je postal pa še član ameriške akademije.

NOVICE

Kardinal Višinski v Rimu

V petek bo došel v Rim varšavski nadškof in poljski primas kardinal Štefan Višinski. V Vatikanu ga bo sprejel papež Janez XXIII., kateremu bo poročal o verskem življenju in položaju Cerkve na Poljskem. Kardinal bo obenem sodeloval pri pripravah za bodoči vesoljni cerkveni zbor.

Vsakokratni prihod poljskega kardinala v Rim predstavlja pomemben dogodek, in sicer ne samo zaradi tega, ker prihaja iz države, ki je onkraj »železne zaves«, temveč tudi zato, ker je poljski primas ena največjih osebnosti, kar jih ima danes katoliška Cerkev.

MIHA MARINKO NA KOROSKEM

Predsednik Ljudske skupščine Slovenije je prejšnji teden skupno s še nekaterimi svojimi sodelavci obiskal Koroško, kjer je bil gost deželnega predsednika Wedeniga.

Iz Koroške hkrati javljajo, da je zunanji minister Kreisky sprejel predstavnika koroških Slovencev dr. Zwitterja in dr. Inzka. Upamo, da se bo po teh obiskih in sprejemih položaj naših bratov na Koroškem vendarle pričel postopno urejevati. Avstrijci, ki se tako vneto borijo za pravice južnotirolske manjšine v Italiji, še vedno vodijo v lastni državi raznarodovalno politiko in se krčevito branijo zaščititi s posebnimi zakoni slovensko manjšino.

Pomembna demonstracija

V Parizu so pred dnevi slovesno pokopali osem meščanov, ki so zgubili življenje med demonstracijami proti teroristični organizaciji OAS. Demonstrante je policija surovo napadla, pri čemer je osem oseb zgubilo življenje, več deset pa jih je bilo ranjenih.

Pogreb žrtev policijskega napada se je spremenil v velikansko protifašistično demonstracijo, saj je v sprejedu na pokopališče korakala tolikšna množica, kakršne v Parizu še niso videli. To je najboljši dokaz, da je jedro francoskega naroda v bistvu demokratično nastrojeno, kar morajo upoštevati tako De Gaulle kot fašistični teroristi.

Dokaz boljših odnosov

Sovjetska zveza je prejšnji teden iznenade spustila iz zavora in predala ameriškim oblastvom v Zahodnem Berlinu ameriškega pilota Garryja Powersa, ki je 1. maja 1959 na še nepojasnjen način strmoglavil nad sovjetskim ozemljem. Kot znano, je ta dogodek izredno zaostрил sovjetsko-ameriške odnose in bil zunanji vzrok, da je propadel vrhunski sestanek v Parizu. V zameno so pa Amerikanci istega dne izročili Sovjetom njihovega polkovnika Rudolfa Abela, ki je bil v ZDA obsojen na 30 let ječe zaradi ovaduštva. Istega dne pa so komunistična oblastva v Vzhodni Nemčiji spustila na svobodo ameriškega študenta Frederica Pryorja, ki je bil prav tako zaprt zaradi ovaduštva.

Politični opazovalci menijo, da so ti dogodki znak boljših odnosov, ki v zadnjem času nastajajo med Sovjeti in Amerikanci.

Brandt za razgovore z Moskvo

V razgovoru z dopisnikom nekega zahodnonemškega lista je berlinski župan in prvak socialdemokratske stranke Willy Brandt med drugim izjavil, da bi bili razgovori med Zahodno Nemčijo in Sovjeti koristni in bi služili tudi zaveznikom, ko bodo smatrali, da je ugoden trenutek za pogajanja. »Nočemo pogajati se — je dejal — za hrbtom, a ne moremo tudi zahtevati, da bi bili zahodnjaki boljši Nemci kot sami Nemci.«

Te besede pomenijo, da se je zahodnonemška socialdemokratska stranka postavila na stališče liberalcev, ki so v vladni koaliciji in ki odkrito zagovarjajo potrebo po neposrednih razgovorih s Sovjeti, čemur se pa upira del Adenauerjeve stranke.

Kruh v tujini

Iz Italije se še vedno opaža močno izseljevanje delavskih moči v tujino. V lanskem letu je šlo iskat delo izven države 223.276 oseb, med temi je všteti tudi 12 tisoč družinskih članov. Vsi ti so se izselili z delovnimi pogodbami preko ministrstva za delo. Poleg teh je pa odšlo v tujino dosti tisočev tako imenovanih »prostih« delovnih moči kar na svojo roko, tako da znaša število vseh lanskih izseljencev 343 tisoč oseb. V evropske države jih je odšlo 83 odstotkov, ostali pa preko morja, kar pomeni nov pojav v italijanskem izseljevanju.

◆
Anton Pavlovič - Čehov

„NA VELIKI CESTI“

(v izvedbi SG v Trstu)

Tržaškega

Nabrežina:

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

Na ponedeljkovi redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je župan najprej sporočil, da je občina uvedla brezplačno cepljenje proti kozam. To službo opravlja občinski zdravnik v vseh občinskih ambulanzah, in sicer po urniku, ki je razobešen na razglasnih deskah. Cepljenje se priporoča zlasti osebam, ki prihajajo v stik s turisti.

Zatem je svet izvolil nov 9-članski odbor Občinske podporne ustanove, ker je dosežanemu odboru potekel mandat. Potrjeni so bili v veliki večini stari člani. Svetovalci so nato razpravljali o odborovem predlogu, naj se poruši staro občinsko poslopje v Nabrežini, kjer je bil do pred nekaj leti otroški vrtec. Ugotovljeno je namreč bilo, da se z gospodarskega stališča ne izplača delati novih stroškov za popravo in preureditev stare stavbe. Svet je predlog odobril. V tej zvezi je župan pojasnil, da se bosta delavnica industrijske šole, ki se sedaj nahaja v omenjenem poslopju, kakor tudi celotna šola že s prihodnjim šolskim letom preselili v novo stavbo, katera je bila prvotno namenjena za Dom onemoglih. Občinska uprava pa bo proučila možnost, da se na mestu bivšega otroškega vrtca zgradi kako novo poslopje, predvsem kino dvorana, ki je v občini ni.

Ker so nadzorna oblastva ugotovila, da občina že več kot dve desetletji nezakonito uporablja sedanji občinski grb, je svet razpravljal o odborovem predlogu, da se izbere nov grb. Po daljši razpravi so svetovalci sklenili, da se med tržaškimi umetniki razpiše natečaj za nov občinski grb. Umetniki bodo morali upoštevati enega naslednjih motivov: nabrežinski viadukt, nabrežinske kamnolome, edvinski grad z morjem ali izvire Timave v Štivanu. Za stroške natečaja bo občina zaposlala generalni vladni komisarjat za 200 tisoč lir izrednega prispevka.

VIDALI O OBISKU V SLOVENIJI

V neki tržaški kino dvorani je tržaška komunistična stranka priredila v nedeljo zborovanje, na katerem je strankin tajnik Sema govoril o stališču, ki ga komunisti zavzemajo do neapeljskega kongresa Kršč. demokracije in do snujoče se srednjskolevičarske vlade.

V središču zanimanja javnosti pa je bilo tudi napovedano poročilo poslanca Vidalija o nedavnem obisku tržaškega komunističnega odposlanstva v Sloveniji. Komunistični poslanec je med drugim poudaril, da je bil namen tega obiska, »ponovno vzpostaviti redne odnose z Zvezo komunistov Slovenije in Socialistično zvezo delovnega ljudstva«. Ti odnosi — je pristavil — so prekinili leta 1948 in med tem časom se je razvil hud in surov boj. Obisk — je zaključil Vidali — ni pomenil nobenega ponižanja, temveč je predstavljal le željo, da se spozna jugoslovanska stvarnost.

Kot je Vidali izjavil ob povratku iz Slovenije, bodo v bodočnosti obiskala sosedno republiko še druga komunistična odposlan-

stva, kar pomeni, da so se nekoč izredno slabi in sovražni odnosi med tržaškimi in jugoslovanskimi komunisti danes korenito spremenili in zboljšali.

Štivan:

OBISK V TOVARNI PAPIRJA

V torek so devinsko-nabrežinski župan in člani občinskega odbora obiskali štivansko tovarno papirja. Potem ko so si ogledali naprave, so z vodstvom podjetja razpravljali o nekaterih vprašanjih, ki zanimajo obe stranki. Občinski upravitelji so se predvsem zanimali, da bi tovarna zaposlila čim več domače delovne sile. Vodstvo podjetja so tudi opozorili, da bi radi čimprej uredili vprašanje razširitve štivanskega pokopališča in v ta namen kupili od tovarne potrebno zemljišče. To je namreč še do pred kratkim bilo last devinskega princa, ki je že obljubil, da bo zemljišče odstopil občini.

11. DOBRODELNI PLES

V hotelu Excelsior v Trstu je bil v soboto vsakoletni tradicionalni ples Slovenskega dobrodelnega društva. Prireditve se je poleg prav lepega števila tržaških in goriških Slovencev udeležil tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu dr. Žiga Vodušek.

PRESERNOVE PROSLAVE

Vse slovenske srednje in osnovne šole so prejšnji teden imele Prešernove proslave. Uspelo prireditve je v nedeljo pripravila tudi Slovenska prosvetna zveza. V tržaškem Avditoriju so nastopili pevski zbori s Tržaškega in Goriškega in tamburaški zbor s Proseka-Kontovela. O liku največjega slovenskega pesnika pa je spregovoril tajnik prosvetne zveze Gorazd Vesel. Občinstvo je dvorano napolnilo do zadnjega kotička.

Tržaška kreditna banka

V zvezi s člankom, ki ga je tržaški »Piccolo«, objavil v sredo, 14. t. m., nam je Tržaška kreditna banka poslala prepis pisma, ki ga je dostavila glavnemu uredniku omenjenega dnevnika. Pismo se glasi:

«V današnji številki (z dne 14. t. m. op. ur.) lista »Il Piccolo« je bil pod naslovom »Obtožbe proti slovenski banki, ki jo je tožil bivši ravnatelj«, objavljen članek, ki se tiče civilne pravde, ki visi pred tukajšnjim sodiščem proti našemu zavodu, in v kateri bivši ravnatelj zahteva zase likvidacijo nečesa, o čemer trdi, da mu pritiče, in povračilo škode za zatrjevano žaljivo odpustitev, pri čemer daje izumetničeno zainteresirano in neresnično obrazložitev.

Pričakujemo, da bo vaš list iz objektivnosti objavil pričujoče pismo, ker bi v nasprotjem primeru nepoučena javnost tako obrazložitev, objavljeno v omenjenem članku, utegnila za naš zavod neugodno tolmačiti. Vzdržujemo se slehernega nadaljnega presojanja izključno iz spoštovanja do sodišča, pred katerim smo že uveljavili naše pravice in ki je edino pristojno odločati. Na razsodbo sodišča mirno čakamo.

Upravni svet si pridržuje pravico do kakršnega koli ukrepa v zaščito koristi banke.

S spoštovanjem

V. Ferluga I. r., Upravni svetnik

Predsednik: odv. Angel Kukanja I. r.

STAVKA PRISTANIŠKIH DELAVCEV

V četrtek so pristaniški delavci ponovno stopili v stavko, in sicer za nedoločen čas. Delavci so tokrat trdno odločeni doseči večje prejemke in zboljšanje delovnih pogojev. Zadeva je postala kočljiva, saj ta časa ob pomolih kar 22 ladij, da bi nатовorile ali raztovorile blago. Vse to pa seveda še bolj poostruje krizo celotne pristaniške dejavnosti in pomorskega prometa, ki je že tako nezadovoljiv.

Čudimo se zato, da ni v odgovornih krogih razumevanja za višje koristi mesta in da se ta spor med delavci in delodajalci ne more pravočasno urediti.

OBVESTILO KMETOVALCEM!

Kmetijsko nadzorništvo sporoča kmetovalcem, da bo sprejemalo prošnje za prejem prispevka za nakup poljedelskih strojev še do 19. februarja letos.

Prošnje se sprejemajo na sedežu nadzorništva v ulici Gheda 6 med uradnimi urami od 8.30 do 12.30.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 17. febr., ob 21. uri v Avditoriju v Trstu
krstna predstava

Agatha Christie

MIŠNICA

(igra v dveh dejanjih)

Prevod: Janko Moder, scena: Jože Cesar, glasba: Pavle Merku, režija: Adrijan Rustja

Osebe — Mollie Ralston: Miranda Caharija, Giles Ralston: Alojz Milič, Christopher Wren: Silvij Kobal, Boylova: Zlata Rodoškova, major Metcalf: Rado Nakrst, Casewellova: Nora Jankovič, Paravicini: Modest Sancin, detektiv Trotter: Stane Starešinič

Beneška Slovenija

BRDO

Naša vas je ena še precej velikih med beneško-slovenskimi zaselki. V današnjih modernih časih nam pa še marsikaj manjka. Ne bomo vedno ponavljali pesmi o slabih cestah in neurejenih hudournikih. Vse to tudi manjka še po mnogih vaseh Terske doline. Občutno pa pogrešamo še vedno lekarne in zdravniške pomoči v sili, ker je oboje šele daleč spodaj v Čenti. Zdaj pa je zasijalo malo upanje tudi v tem pogledu.

V Vidmu je pokrajinski zdravstveni svet sklenil razpisati natečaj za otvoritev več lekarn po naših krajih. Na seznamu so tudi Brdo, Podbonesec, Premarjak in drugi kraji. Prav veseli bomo, če bomo v prvi sili imeli pri rokah vsaj zdravila. Upajmo, da ne bomo še na to predolgo čakali.

DREKA

V petek zjutraj se je pripetila pri Trušnjah ob cesti, ki pelje v Kras, smrtna nesreča. Na tistem kraju spravljajo drva po žičnici. Štiristo metrov se vleče žica nad strmino. Pri delu sta bila dva drvarja. Eden izmed njiju je bil 26-letni Ivo Trušnjač, ki je mlad družinski oče. Delala sta že nekaj ur, ko bi moral eden oditi v grapo in pripraviti nove svežnje drv. Trušnjač se je odločil, da se poprime kar za kavljje žičnice in se spusti v globino. Tovariš mu je odsvetoval, češ da je prenevarno. Mladi mož ga pa ni poslušal. Do polovice je šlo še počasi in varno. Sredi vožnje pa se je nenadoma zgornja žica utrgala, kavljji na spodnji so pa brzeli v globino kar po sto kilometrov na uro. Tovariš zgoraj je ves prepaden gledal, kako drvi na kavljih vi-

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Odnos naše javnosti do slovenske knjige

Te dni nam je v razgovoru omenil eden izmed tukajšnjih slovenskih pisateljev, ki je pred kratkim objavil novo knjigo, da najbolj reprezentativna slovenska knjigarna v Trstu njegovega novega dela ni hotela postaviti v izložbo. V njej so razstavljene knjige iz Italije in Jugoslavije, toda za knjige tržaških slovenskih avtorjev v njej ni mesta. Seveda iz »ideoloških razlogov«, čeprav ni tista nova knjiga niti najmanj politična, ampak vsebuje samo izlive čisto lirčne pesniške narave.

Ob tem primeru, ki je sicer le eden izmed mnogih, pa si le ne moremo kaj, da bi ne opozorili na čuden in v resnici sramoten odnos precejšnjega dela tukajšnje slovenske javnosti do slovenske, zlasti še v Trstu tiskane knjige. Dejansko bi bili morali spregovoriti o tem že mnogo prej, ker ta pojav ni od danes ali od včeraj. Vsekakor pa se stanje prej slabša kot boljša.

Problem je v bistvu preprost in ga dobro poznamo: na Tržaškem, Goriškem in še drugje izven matične slovenske domovine živi lepo število slovenskih pisateljev, pesnikov in publicistov, ki pišejo in se ukvarjajo z vsakovrstnimi problemi, kar je čisto naravno in hvale vredno. Toda če hočejo objaviti kaj v samostojni knjigi, nastanejo težave, ki jih pisatelji in publicisti v Sloveniji ne poznajo. Na tej strani meje namreč nimamo slovenskih založb, razen na papirju. Tiste, ki obstajajo, pa se ne zavedajo svojega poslanstva ali nimajo sredstev. Tako so naši avtorji prisiljeni izdajati knjige na lastne stroške, v »samozaložbi«, kot stoji na naslovni strani. Avtor sam mora prevzeti nase vse breme stroškov in vse tveganje, in to namesto honorarja, ki ga dobi pisatelj drugod. Zato tiskajo naši pisatelji knjige v minimalnih nakladah, največkrat le kakih 500 izvodov. Tisoč izvodov je že velika izjema in skrajno drizen ter optimističen poskus, kajti praksa kaže, da se proda od tukaj tiskanih knjig največ 500 izvodov, seveda na vse strani, medtem ko absorbira slovenski knjižni trg v Trstu tudi v najboljsem primeru samo kakih 150 do 200 izvodov. To pomeni, da kupi le vsak 200. tržaški Slovenec novo, tu natiskano slovensko knjigo. S tem izkupičkom ni mogoče kriti niti polovice tiskarskih stroškov in avtor mora doplačati iz lastnega žepa, kar je nekaka kazen zanj, ker je bil toliko nepremišljen in drzen, da se je upal napisati in izdati novo slovensko knjigo. Naši pisatelji so tako kaznovani za svojo ljubezen do slovenske literature in kulture, do slovenskega jezika in do kulturnega napredka vse naše manjšine. Kaznovani so za svoj idealizem in pogum.

Toda s tem so računali. Vnaprej so vedeli, da bodo morali iz lastnega žepa — ali celo z izposojenim denarjem — plačati za to, da bodo lahko izdali novo knjigo. Gorenjše je razočaranje, ki ga doživljajo od javnosti, razočaranje zaradi skrajne brezbržnosti ogromne večine naših ljudi do nove domače knjige. Po prvih sto ali dvesto izvodih obleži vsa ostala naklada kje v avtorjevem stanovanju in le zelo poredko se še kdo oglasi, da bi rad imel tisto knjigo.

Zakaj pa v avtorjevem stanovanju? boste rekli. Zato, ker na Tržaškem skoro sploh ne obsta-

ja tisto, čemur pravijo »distribucijska mreža« za slovensko knjigo. Nihče ne dela publicitete zanjo. Kritike so navadno skrajno površne, če sploh so. Listi jih pač prinesejo, če jih kdo napiše, nato pa zagrnejo knjigo v molk. Nikoli več ne spregovorijo o njej, kaj šele, da bi od časa do časa opozorile bralce nanjo. Knjigarne se branijo za log knjig, ki ne gredo sproti kot nekaki »bestsellerji«. Najbrž še nikoli nobenemu slovenskemu knjigarnarju v Trstu ni prišlo na misel, da bi iz lastne pobude storil kaj za novo knjigo slovenskega avtorja, da bi opozoril nanjo s tem, da bi izrezal iz lista recenzijo o njej in jo prilepil na izložbeno okno (kot to delajo italijanske knjigarne) ali da bi celo sam napravil malo reklame zanjo. Zadovolji se s tem, da sprejme v komisjsko prodajo nekaj ali nekaj desetnih izvodov, računajoč si svojih 20 do 30%, če kaj proda.

Najhujše ponižanje pa doživljajo naši avtorji prav od knjigarnarjev. Ne le, da se postavljajo ti za cenzorje slovenskih knjig glede na njihovo »idejno« ali bolje rečeno, politično oziroma do zvedno politično barvo, ampak se celo obnašajo zviška do avtorja, kakor do kakega nadležnega prosjaka. Avtor mora seveda vsakega prvega v mesecu nesti nekaj na račun v tiskarno in zato ga zanima, če je bilo kaj knjig prodanih, da kasira zanje. Tudi če gre za majhne vsote, so zanj važne, ker mu tistega potem ni treba vzeti iz lastnega žepa in morda kaj odtrgati svoji družini. Poleg tega mu pomeni vsak prodani izvod več vendarle majhno moralno zadoščenje, tembolj ker ima zavest, da knjige ni kupil neki znanec ali prijatelj samo zato, ker se pač poznata in sta v prijateljskih stikih, ampak iz resničnega zanimanja. Toda knjigarnar, ki se sicer čerči od prijaznosti, kadar pride kupiti isti avtor zavitek pisem ali nekaj zvezkov, postane ledeno mrzel, kadar zasliši, da bi rad avtor zvedel, koliko knjig je bilo prodanih »od zadnjica«. Navadno odpravi avtorja, češ da zdajle nima časa, naj pride drugič, tudi če je knjigarna prazna in si preganja dolg čas z drezanjem zobotrebca med zobe. Avtor navadno pohlevno odide in se vrne čez kakih štiri-najst dni, nakar se vse skupaj natančno enakoponovi. Če pa je avtor le »vsiljiv«, se knjigarnar zadere, ne glede na druge kupe v knjigarni: »Nič nismo prodali. Se je ustavilo, ne gre več.« Kot da prodaja same »bestsellerje«. Če otsane avtor trdovraten, se nevoljno spravi štet njegove knjige, ki jih ima navadno spravljene v nekaki shrambi v ozadju knjigarne, medtem ko se šopirijo po prodajni mizi tuje knjige. Včasih se iz-

kaže, da se mu je zareklo, in da so bili vendar prodani trije ali štirje izvodi. Tedaj jih s tiho nevoljo plača, v upanju, da bo imel potem spet vsaj nekaj mesecev mir pred avtorjem.

Brez avtorjevih obiskov se naše knjigarne niti v letu dni ali celo v dveh letih ne spomnijo, da bi ga same obvestile, če je bilo kaj prodano. Če pa si avtor celo upa izreči kako očitajočo besedo, mu naš knjigarnar kratkomalo knjige zavije in mu jih pomoli čez prodajno mizo: »Pa jih odnesite!« Tako se je zgodilo te dni v eni tukajšnjih knjigarn, ki velja za katoliško, ko si je upal avtor protestirati, ker ga je hotel upravnik že drugič (v dobrem mesecu) odpraviti z besedami, da naj pride drugič, ker nima časa, medtem ko je bil v knjigarni en sam klient, s katerim je spokojno konverzirala.

Če imajo že knjigarnarji tak brezbržen in celo rahlo sovražen odnos do slovenske knjige, ki izide tukaj, kaj naj potem pričakujemo od široke javnosti? Dejansko ogromna večina naših ljudi sploh ne kaže zanimanja za slovensko knjigo, pa naj izide kjer koli. Se najmanj pa za knjigo, ki izide tukaj. Voditeljem in predsednikom raznih kulturnih društev (ki jih niti ni malo) najbrž še nikoli ni prišlo na misel, da bi lahko preko svojih društev kaj storili za razširjenje slovenske knjige domačih avtorjev. In kot se zdi, pri nas sploh ni ljudi, ki bi se jim zdelo vredno kaj storiti za razširjenje slovenske knjige, posebno še knjige »v samozaložbi«.

Tako ni čudno, da je nova slovenska knjiga na Tržaškem tako redek pojav. Treba je imeti že pošteno mero poguma, da jo kdo izda.

Z.

Občni zbor slovenskih pisateljev

V ponedeljek zvečer je bil v Ljubljani občni zbor Društva slovenskih pisateljev. Predsedoval mu je društveni predsednik Anton Ingolič. Tajnik Lojze Krakar je v obširnem poročilu orisal delo društvene odbora, ki se mu je letos zlasti s pomočjo komisij, kot so komisija za zveze s tujino, gospodarska in stanovanjska komisija, posrečilo zadovoljivo reševati nekatera pereča vprašanja, ki žulijo slovenske pisatelje. Zelo razgibano je bilo delo komisije za zveze s tujino, poleg katere je delovala tudi še komisija za medrepubliško sodelovanje.

Zdaj šteje društvo slovenskih pisateljev 139 članov. Slovenski književniki v Sloveniji so objavili v preteklem letu sedem pesniških zbirk, 18 pripovednih knjig, 14 dramskih del, 14 del s področja esejistike ter 11 filmskih scenarijev, radijskih in televizijskih iger.

Po razpravi je bil za predsednika pisateljskega društva ponovno izvoljen Anton Ingolič, za podpredsednika Vladimir Kralj, prvi tajnik je postal Tone Pavček, drugi tajnik pa Janez Menart.

Za večjo svobodo na Poljskem

V varšavskem krožku izobražencev, »Krivem krogu«, je prišlo pred kratkim do senzacionalne diskusije o svobodi govora, zaradi katere napovedujejo skorajšen razpust krožka. V prostorih krožka se je zbralo nad 250 ljudi, medtem ko jih tisoč ni našlo več prostora. Povod za zborovanje je bila podelitev letošnje krožkove literarne nagrade 35-letnemu književniku Leszku Kolakowskemu, ki velja za voditelja mladih marksističnih revizionistov, ki so po polastitvi oblasti po Gomulki leta 1956 večji del utihnil. Podelitev nagrade temu pisatelju je bil udarec režimu v obraz, kajti nekaj dni prej so prepovedali uprizorjanje Kolakowskega igrice »Vhod in izhod«. Knjiga, v kateri je objavljena ta igra, ki napada diktaturo in birokratizem, je sedaj najbolj iskana knjiga v Varšavi.

Diskusijo o svobodi govora, ki je bila kot edina nadaljnja točka na dnevnem redu, je začel previdno splošno spoštovani komunistični intelektualec Kotarbinski z zagovorom teze, da mora partija nujno omejevati svobodo, da pa je svoboda govora brez-pogojno potrebna za vsakega književnika. Domnevno potrebo omejevanja svobode na Poljskem sta ostro napadla vodilni poljski pesnik Antonin Slonimski in odlični gospodarstvenik Edvard Lipinski. Slonimski je izjavil, da je treba zahtevati svobodo sploh in s tem bo prišla sama po sebi tudi svoboda besede. Poljske intelektualce je sarkastično primerjal z bakterijami, ki so postale z velikimi dozami penicilina imune.

Lipinski je solidariziral z izjavo Slonimskega, da je sleherno govorenje o svobodi govora mlatenje prazne slame, dokler ni splošne svobode. Vodilni poljski sociolog Stanislaw Ossowski se je norčeval iz sedanje diskusije o svobodi v poljskem tisku, ker ti članki ne odrejajo oblastem pravice do omejevanja svobode. Ni svobodne debate, če ne sme povedati vsakdo tistega, kar misli. Končno je postavil vprašanje, če je kdaj nastala kaka prava kultura, v kateri ne bi imeli glasu tudi krivoverci.

Neki zagovornik državnih ukrepov je pripomnil, da ni mogoče dopuščati svobod, ki bi lahko izpodbile politični sistem. »To je trdil tudi Hitler!« se je zaslišal medklic in v tem smislu se je tudi nadaljevala burna diskusija.

Kakšnih ostrejših sankcij proti krožku doslej še ni bilo, razen da so zaprli njegovo tajnico, ker je imela stike z revijo poljskih beguncev v Parizu.

Tudi v kulturi se ne morejo

Sovjetski minister za kulturo Georgij Zukov je obtožil zahodnonemške oblasti, da so preprečile koncertno turnejo slavnega sovjetskega violončelista Rostropoviča po Zah. Nemčiji. Zanikal je zahodnonemške vesti, češ da je Rostropovič sam odpovedal svojo turnejo. Zukov je tudi izjavil, da so v Zah. Nemčiji že prej večkrat odpovedali napovedane turnee sovjetskih umetnikov.

Vse ima svoj konec

V New Yorku so šest let nepretrgoma uprizarjali glasbeno komedijo »My fair lady«. Zdaj pa bodo morali predstave prekiniti, ker je tako odločilo sodišče. Lastniki broadwayskega gledališča, kjer igrajo to komedijo, so se namreč obrnili na sodišče, naj napravi konec predstavam, ker bi radi uprizarjali v svoji gledališki dvorani neko drugo igrice. Sodišče je res odločilo njim v prid in pozvalo impresarija, naj neha s predstavami igrice »My fair lady«.

S predstavami bo moral prenehati do 22. februarja. Do zdaj je dal isti impresarij v gledališču »Marc Hellinger Theatre« 2457 predstav komedije »My fair lady«. Uprizarjal jo je od 15. marca 1956. Igralci so se od takrat že mnogokrat menjali, igra pa je ostala. Še nikdar niso nobene glasbene komedije uprizarjali na Broadwayu toliko časa. Pač pa sta se še nekoliko dalje obdržali na repertoarju dve dramski deli, in sicer »Življenje z očetom«, ki je doživelo 3123 predstav, ter »Tobačna pot«, katero so uprizorili 3182 krat.

GOSPODARSTVO

Tokajec v mešanica

V naših krajih in vinogradih je tokajec že najbolj razširjena vrsta trte in se njegov položaj še vedno bolj utrjuje z novimi nasadi. Trta močno raste, bogato zori, je dovolj zgodnja, grozdje in mošt sta sladka, mlado vino pa vsebuje še kar dobro mero sladkorja. Tokajec ima seveda tudi svoje hibe: se ne čisti rad in navadno se zbistri komaj konec pomladi. Če ima manj kot 11 stopinj Maliganda, nima prave vsebine, če pa je presuh — da kaže nad 14 stopinj Maliganda — tudi nima dobrega okusa.

Vse drugače se tokajec obnaša v mešanica z drugimi, primernimi mešanica vina. Če ga mešamo z burgundcem (pinot), se obnaša tako, kot da bi bil pristen, le da se mnogo prej zbistri. Najbolj primerna je mešanica tokajca in silvanca. Vse kaže, da se iz mešanja teh dveh sort dobi sploh najokusnejše vino, ki ga je mogoče napraviti v naših krajih. V tej mešanici naj bo 75 do 90% tokajca in 10 do 25% silvanca. Zelo dobre so tudi mešanice tokajca in zelena — odstotki kot pri silvanu — ter mešanice tokajca, laškega rizlinga in malvazije. V zadnji mešanici naj bo polovica tokajca in po ena četrtina ostalih dveh sort.

Prometni davek na vino (IGB)

Ko se je zvedelo, s kakšnimi okoliščinami je povezano pobiranje prometnega davka na vino in da bodo proizvajalci morali javiti vsako leto količino in kakovost pridelka, je po državi nekoliko završalo in protesti so prihajali z vseh strani. Imenovana je bila celo posebna komisija, ki naj prouči zadevo, predlaga spremembe in govorilo se je celo o ukinitvi odredbe. — Pomirjenje in streznjenje sta nastopila šele, ko so ugotovili, da odredba nima fiskalnih ciljev in da je v bistvu proizvajalcem koristna, saj so se cene vina takoj nekoliko dvignile, pocenili pa so se predmeti, ki so navadno služili za izdelavo ponarejenih vin. Sedaj prihajajo pa zahvale vladi, da je izdala v bistvu tako pametno odredbo, katero pa bo le potrebno v malenkostih opiliti.

Guma nadomestuje slamo

V zadnjih letih cena slame neprenehoma raste in marsikod se je dvignila nad ceno sena. Kmetovalec se upravičeno sprašuje, od kod bo dobil steljo za svojo živino, potem pa hlevski gnoj, katerega tako nujno potrebuje na svojih njivah kot podlago za vsako gnojenje. Cena slame pa se dviga zato, ker je ogromne količine pokupi industrija papirja, po katerem je vedno večje povpraševanje.

Prvo polovico vprašanja, kako nadomestiti slamo, je za Italijo rešilo podjetje Pirelli. To je namreč spravilo v promet posebno gumijaste preproge, s katerimi so delali vsakovrstne preizkuse že kakšnih 10 let. V mnogih hlevih severne Italije imajo že gumijaste podove in poročila pravijo, da so gospodarji hlevov zelo zadovoljni, za dovoljna pa tudi živina. Z malo ročnega truda in z malim opršenjem z vodo je snaga obnovljena.

Pravijo, da gumijasti tapeti stanejo toliko, kot stelja za vso leto, seveda vedno za isto število živali.

BELA IN DRUGO BARVNA JAJCA

Kot je znano, nesejo kokoši livornske pasme, kakor tudi vse križanke ameriške pasme Leghorn, bela jajca, medtem ko so jajca drugih pasem bolj rožnata in celorjava. Glede na dobroto ni nobene razlike, pa naj bodo jajca takšne ali drugačne barve. Nobene razlike tudi ni v hranilni vrednosti bolj barvanega ali bolj bledega rumenjaka, čeprav ima to določeno vlogo za prodajalce. Kdor hoče imeti zelo rumen rumnjak, naj ne krati kuram rumenega koruznega zrnja in na beljakovinah bogate lucernine moke.

REKLAMA JE DRAGA

Stroški za reklamo najrazličnejših proizvodov naraščajo vsako leto naravnost v milijarde. Lansko leto so velika italijanska podjetja potrošila samo za časopisno reklamo malo manj kot 40 milijard lir; če pa prištejemo še vse druge reklamne stroške, poskoči ta vsota skoro na sto milijard.

Zanimivo je, da požre največ denarja reklama za toaletne potrebščine, skoro tri milijarde lir, za alkoholne pijače dve milijardi in pol; za živila približno enako. Sledijo nato kozmetični izdelki in parfemi, za katerih reklamo potrošijo dve milijardi in 348 milijonov. Za reklamo najrazličnejših maščobnih izdelkov — med temi seveda tudi potvorjenih — gre 1825 milijonov lir.

Vsi ti reklamni stroški v Italiji so pa malenkostni v primeri z ameriški. Tam potroši za reklamo samo eno podjetje, General Motors, več kot vsa italijanska podjetja skupaj, in sicer 105 milijard lir. Ne velja več kakovost blaga, pač pa reklama!

ŠKROPLJENJE PARADIŽNIKOV

List »Georgicon« priobčuje poročilo o poskusih, ki so jih napravili v pokrajini Piacenza s škropljenjem paradižnikov. Poskusi so izvajali tri leta zaporedoma (1958-1959-1960). Iz izsledkov se jasno odraža večja učinkovitost škropil na osnovi karbammatov (zineb, aspor) kot na osnovi modre galice. Če pa hočemo paradižnike gotovo obvarovati, se ne sme odlašati s škropljenjem več kot 24 ur po dežju.

KDO

bo nabral največ točk?

(3. ugankarski natečaj NOVEGA LISTA z nagradami)

Ker so ugankarji pokazali veliko zanimanje za naša prva dva ugankarska natečaja z nagradami in ker vemo, da bo tudi letos zanimanje za uganke, križanke in podobno povsod precej veliko, smo razpisali 3. ugankarski natečaj z nagradami. Od 22. februarja dalje bomo objavljali razne križanke, uganke in podobne igre. Naš 3. ugankarski natečaj, ki bo obsegal sedem nadaljevanj, se bo zaključil 5. aprila. Rešitve bomo objavili 12. aprila, končne izide pa v velikonočni številki, ki bo izšla 19. aprila.

V prvem nadaljevanju bodo bralci morali uganiti dvajset naslikanih oseb, v drugem pa rešiti deset rebusov. Velika križanka je na sporedu v tretjem nadaljevanju. Naši ugankarji bodo morali nato rešiti osem zamotanih vprašanj, deset miselnih enačb in dvajset vprašanj. V petem nadaljevanju je na sporedu kar 50 ugank, v šestem nadaljevanju

• Letošnje poletje bodo priredili v dvoranah akademije lepih umetnosti v Carrari tretjo mednarodno bienalo kiparstva, na katero so povabili umetnike iz 18 držav, med katerimi je tudi Jugoslavija. To bienalo prirejajo z namenom, da poudarijo pomen apuanskega marmorja kot kiparskega materiala, pa tudi za dekoracije in arhitektonske gradnje. V zvezi z bienalo v Carrari bo tudi zborovanje arhitektov na temo »Problem marmorja v umetnosti«.

• V cerkvi svetega apostola Andreja v Livornu so blagoslovili nov mozaik, ki meri okrog 30 kv. m površine. Izdelal ga je kapucinski pater Flaviano Laghi iz Modigliane. Mozaik krasi glavno cerkveno ladjo in prikazuje sv. Andreja, ko gre naproti bratu Petru in mu naznanja, da je našel Odrašenika.

• Za letošnjo nagrado »Cortina-Ulisse«, katero bodo podelili najboljšemu delu o stanju in problemih nove Afrike, se poteguje 39 avtorjev. 14 teh del je bilo izdanih v Angliji, 11 v Italiji, 7 v Franciji, 5 v Nemčiji in 2 v Grčiji.

• Florentinski Institut za etruške študije bo priredil v maju mednarodni kongres etruskologov. Svojo udeležbo je napovedal med drugim švedski kralj Gustav, ki se navdušeno udeležuje etruščanskih arheoloških študij.

• Vzhodnoberlinska državna Opera je nastavila 20 pevcev in pevk iz Češkoslovaške, Bolgarije in Madžarske. Ravnateljstvo Opere pripominja, da bodo s tem izpolnili vrzeli, ki so nastale s pobeži pevcev te Opere na Zahod.

• V beneškem gledališču »La Fenice« je bila v torek krstna predstava opere v dveh dejanjih »Pogled z mosta«, katero je zložil italijanski skladatelj Renzo Rossellini po dramskem delu Arthurja Millerja. Predstava je imela velik uspeh. V glavnih vlogah so nastopili Nicola Rossi-Lemini, Gloria Lane, Gian-Galli, Aldo Bottini, Gianpiero Malaspina in Mario Basiola. Dirigiral je Oliviero de Fabritius.

• Brazilski odvetnik Jacob Pinheiro je pozval policijo v mestu Sao Paulo, naj zapleni v knjigarnah Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«, češ da lahko povzroča nasilne nastope desničarskih elementov. Ze nekaj mesecev se namreč v Braziliji množijo teroristična dejanja takih ekstremistov.

• Dirigent Herbert von Karajan, ki je še vedno vzrok živahnih polemik po svojem odstopu kot umetniški ravnatelj dunajske državne Opere, bo dirigiral na prihodnjem salzburškem festivalu sedem predstav, in sicer šest predstav opere Trubadur, ki jo bo tudi sam na novo zrežiral, ter Verdijev »Requiem«.

• Francoski skladatelj Francis Poulenc, eden najpomembnejših živih glasbenikov, ki je med drugim skladatelj dela »Razgovori karmeličank«, je sprejel povabilo, naj sodeluje v komisiji za »Tržaško glasbeno nagrado«. Povabilo mu je poslal dirigent Fiume, ravnatelj krajevne konservatorija, med nedavnim bivanjem v Trstu, ko je Francis Poulenc, skupaj z Denis Duval, priredil koncert v Koncertnem društvu.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - Telefon 29-477

je 15 prekritih poklicev, 10 prekritih pregovorov in 5 dopolnjevalk. Skrite križanke, skriti računi in skriti pregovori v sedmem nadaljevanju bodo zaključili naše ugankarsko tekmovanje pod geslom: »Kdo bo nabral največ točk?« Na razpolago bo skupno 370 točk.

Naši bralci dobro vedo, da je reševanje ugank, križank, rebusov in ostalih podobnih iger najbolj ekonomično preganjanje časa, ki prijetno družu zabavo s širjenjem splošnega obzorja. Zato naprošamo vse reševalce, naj nam redno in pravočasno pošiljajo rešitve, da nam tako olajšajo delo, in sicer na naslov:

UREDNIŠTVO NOVEGA LISTA
(3. ugankarski natečaj z nagradami)
TRST, Ulica Martirj della Libertà, 5.

R. Ne cveteja več zame...

23

Smejoč ženski glas je prihajal z dvorišča na Nevina ušesa. Z muko se je na blazinah malo dvignila, da bi videla, kdo se tako glasno in brezskrbno smeje. Ko je pogledala s terase, so se njene oči kar razprle od začudenja.

Spodaj je stal njen mož. Ves nasmejan je držal pod pazduho roko lepe plavolaske. Opazovala sta krasnega žrebca, ki ga je postrežnik sprevajal po dvorišču. Nevina ni poznala tiste ženske. Sploh se ni nikoli brigala za znanca svojega moža; bilo ji je popolnoma vseeno, kdo so. Zdaj jo je pa kljub vsemu zbudilo, ko je videla moža v spremstvu lepe tujke. Kako more biti tako brezbrizen, da jo pripelje v hišo kljub njeni bolezni. Se na otroka je pozabil! Kaj bodo govorili ljudje o gospodarju z Razpotja?

Ona dva spodaj gotovo nista vedela, da so njo in otroka prenesli na teraso, da dobita malo sonca. Zdaj gresta povsem brezskrbno kot prej naravnost na teraso.

»Seveda, dražestna Jole,« je slišala Neva govoriti svojega moža, »odslej se bova večkrat videla. Bolnico bom poslal kar v sanatorij. Ni mogoče več vzdržati s takšno ženo v hiši; saj se ji je um že skoraj popolnoma omračil.«

»In kaj boš naredil z otrokom?« je vpra-

šala plavolaske.

»Ah, za Boga. Doktor uganja pravi teater z njim. Seveda, zdravniki hočejo vsakogar ohraniti pri življenju. Verjemi mi, da bi raje videl, če bi otroče že pri porodu izdihnilo. Kaj pa hočem s takim potomstvom, ki bo prav tako kot mati. Ti me vsaj razumeš, ljubica, in veš, da sem si naložil pravi križ. Jaz si želim krepkih sinov -- veš...«

Dalje ni Neva slišala, ker sta zavila v drugo smer.

Brez giba se je zgrudila v naslanjač. Njen pogled je obvisel na košku z detetom. Tako torej! On si želi smrti tega nedolžnega črvička. Njo pa pošilja iz hiše v mrzlo bolnico. Potem bo laže še otroka spravil s poti, da ne bo križal njegovih načrtov.

Oj, kako hudo, nečloveško je vse to!

»Ne,« je nenadoma vzkliknila, da se je že sama prestrašila svojega glasu. »Ne bo tako! On hoče svoje, midve z nebogljenjo Rožico bova imeli tudi svoj mir.«

Ali ni njena dolžnost, da obvaruje otroka pred nesrečo, v katero ga peha lastni oče, je razmišljala.

S težavo se je dvignila in drsela ob ograj proti zibelki. Rožica je mirno spala. Ni slutila, kakšno gorje jo čaka — mati jo bo obvarovala pred njim. Zdaj bodo spoznali

da ima tudi ona pogum. Oče in mati jo kličeta — njo in njenega otroka.

Oče jo kliče... z onkraj groba... zaveda se križde...

Neva je dvignila otroka iz koška. Trdno je spal tudi na njenih šibkih rokah. Pol-danski počitek je ležal na vsej okolici. Neva je omahovaje šla skozi vrt in je stopila skozi zadnja vrata na stezo, ki pelje do močvirja.

Dolga je ta pot, a ne plaši je več. Zdi se ji kot rešitev od dolge muke. Ona z otrokom... še nekaj korakov... in potem bo konec vsega...

Zivko se je pravkar odpravljala z doma na zdravniške obiske v okolico, ko je priteklo neko dekle z Razpotja. V tistem trenutku se je oglasil tudi telefon. Zdravnik je pogledal preplašeno dekle in je slišal od nje iste besede kot po telefonu. »Gospa je zginila z otrokom vred... povsod jo iščemo!«

Skočil je v avto in zdirjal po razdrapani poti proti dvorcu. Sam ni vedel, kako.

Povsod jo iščejo, samo eno jim ne pride na misel, da se šibka ženska lahko priplazi tudi do močvirja. Nikamor drugam ni krenila; ta misel ga je obšla.

Ustavil je avto in je stekel po stezi ob močvirju. Nobenega sledu! Pa saj ni mogoče. Njegove ustnice so kar same po sebi šepetale molitev. Tekel je dalje. Nikjer ni videl stopinj. Med potne kaplje so se mešale njegove bridke solze.

Obstal je za sekundo. Njegov klic »Neva!« je brezupno odmeval preko gluhe planjave. Ni dala nobenega odgovora.

(Dalje)

Imeli so preveč temne obraze, pretemne celo za Indijance. Grozeče so stali ob njem, z dvignjenimi noži, kot da mislijo vsak hip zamahniti po njem. Ni vedel, kako naj jim razodene svojo simpatijo. Tedaj pa so oni začudeno vzkliknili in nehote povsili nože. Zdelo se mu je, kot da jih je nekaj na njem neizmerno začudilo ali kakor da bi bili prepoznali v njem nekoga, ki ga niso niti najmanj pričakovali. Razburjeno so govorili med seboj in zastavljali tudi njemu vprašanja v jeziku, ki mu je bil popolnoma neznan in ni niti oddaleč spominjal na nobenega izmed jezikov, ki jih je znal, niti na angleškega, niti na druge indogermanske jezike. Po zvoku se je zdelo njihova govornica še najbolj podobna kitajščini, le da je zvenela bolj moško. Odmajeval je z glavo in ponavljal »ne razumem« v vseh jezikih, ki jih je znal.

Eden izmed njih je prižgal nekako baterijo in mu posvetil v obraz. In njihovo začudenje se je še povečalo. Razložil je besedo »vii-tu«, ki so jo največkrat ponovili. Vendar se niso obnašali naivno kot divjaki, ki nalete na človeka neznanne rase. V njihovem obnašanju je bilo nekaj premišljenega in odločnega, a zdelo se je, kot da so vendarle v zadregi in da si o nečem niso na jasnem. Izmenjavali so si kratke stavke v tistem svojem čudnem jeziku in se vedno spet ozirali vanj. Pri tem ga je eden izmed njih krepko držal za roke od zadaj. Vsi trije so bili nekoliko nižji od njega, a krepki in po glasovih sodeč še mladi.

Njihov posvet je trajal le nekaj minut. Potem so se odločili, kot se je zdelo. Moral je z njimi. Eden izmed njih je hodil naprej po ozki poti nad hudournikom, nato Krushnik, druga dva pa sta hodila za njim. Orožja mu niso vzeli. Tako so hodili kake pol ure. Zaradi težavne poti ni utegnil pogledati na uro, hkrati pa se je tudi nekoliko bal, da bi njegovo kretnjo napačno razumeli in nanjo sovražno reagirali. Tako ni niti poskusil pogledati, koliko je ura. Bogve, ali jo poznajo? Ni si mogel priti na jasno, ali so civilizirani ljudje ali primitivni.

Končno se je začela soteska spet širiti in kolikor je mogel razločiti, so se znašli v nekakem gorskem kotlu ali naravnem amfiteatru. Iz teme je bilo slišati šumenje slapov. Začeli so stopati nekam navzgor in tokrat se je zdelo, da je steza že nekoliko bolj shojena in tudi bolj varna. Tako so lezli nekaj sto metrov precej strmo navzgor.

Povzatek iz vesolja

E. Z.

47.

Sli so skozi gozd in med skalami, kjer je le redkokje mesečina prodrla do njih, in potem je mesec sploh izginil za vrhovi. Tako ni mogel natančneje razločiti svojih spremljevalcev. Ves čas sta bila tik ob njem, čutil je njuno sapo, toda v obraz ju ni mogel videti. Tudi njuna obleka je bila nekam čudna. Zdelo se mu je, kot da je napravljena iz živalskih kož. Toda lahko se je tudi motil. Čeprav je čutil, da skrbno pazita nanj, se mu je vendar zdelo, da kažeta do njega nekako spoštovanje. Skoro ves čas se ga nista dotaknila, kadar pa je bilo to pri strmih plezanju navzgor neizogibno, sta se hitro spet odmaknila. Pri vsakem takem dotiku ga je mrzlo spreletela, kakor da se ga je dotaknila prikazen. Dopovedoval si je, da sta vendarle človeka kakor on sam, četudi je poteklo med njegovim in njunim rojstvom skoro deset tisoč let. Toda pravzaprav bi morala onadva dobiti kurjo polt pri vsakem dotiku z menoj, si je rekel, ker v resnici sem jaz za njiju živi mrlič, človek, ki bi moral biti po vseh bioloških zakonih že skoro deset tisoč let mrtev. Res da še nisem umrl, toda zanju sem vendarle prikazen. Še čudno, da kažeta toliko hladnokrvnosti.

Vlekel je na uho, da bi ujel kako njuno besedo. Toda bila sta redkobesedna tipa. Vso pot sta spregovorila le nekaj besed in še te potihem, tako da ni mogel nobene razločiti. Vsekakor je bil gotov, da tako ne bi ničesar razumel. To je spoznal že po zvoku njunih besed. Ves čas je imel bolj občutek, da je padel v roke prazgodovinskim ljudem, kot da je ujetnik ljudi iz trinaštega tisočletja po Kristusu. Hkrati pa je čutil, da je v njima vendarle nekaj različnega od prazgodovinskih ljudi, o kakršnih grobosti, kakršno pričakuje človek pri ljudeh iz kamene dobe grobosti, kakršno pričakuje človek pri ljudeh iz kamene dobe. »Sicer pa imata električno baterijo«, si je ironično rekel.

Čeprav nista skoraj nič govorila, je nekako čutil, da se spoznavata, kot da je vzpostavljena med njima neka brezzična zveza.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Ali bo Inter osvojil častni naslov?

Se devet burnih kol in letošnjega zelo zanimivega nogometnega prvenstva Italije bo konec. »Kdo bo zmagal?« se zdaj vprašujejo nogometni navijači. V boju za prvo mesto so Fiorentina, ki je kot najbolj stalno moštvo zdaj na čelu lestvice Inter, ki je po zaslugi Herrere in Suareza dolgo vodil lestvice, Milan, ki resno misli na končno zmago, in Roma, ki še ni izgubila upanja na častni naslov, čeprav ima nekaj točk zaostanka.

Kako si je mogoče razlagati vrsto zadnjih Interjevih neuspehov? Herrerova ekipa je v zadnjih 10 tekmah samo štirikrat zmagala (Lecco 1:0, Mantova 2:0, Padova 2:1 in Milan 2:0), medtem ko je trikrat bila poražena (Roma 0:1, Fiorentina 1:4 in Spal 0:1) in trikrat igrala neodločeno (Venezia 1:1, Catania 1:1 in Torino 0:0); od dvasetih razpoložljivih točk je torej Inter osvojil samo 11. Interjevi igralci so bili prisiljeni dati vse iz sebe skoraj v vseh tekmah in ta stalni napor se zdaj na koncu prvenstva maščuje. Moštvo ima precej okrnjeno obrambo, ker nima pravih branilcev. Klubov predsednik Moratti se je lansko poletje zaman trudil, da bi kupil nekaj dobrih branilcev, kot so Castelletti, Pavinato, Maldini in Losi. V Italiji je kupil le napadalca Bettinija. Interjeva obramba sloni v glavnem na vratarju Buffonu, ki je brez dvoma najboljši vratar Italije, na požrtvovalnem Bolchiju in Guarnieriju, kar pa ni dovolj za tako vigrano enajstorično. Steber ekipe je Spanec Suarez, okrog njega se pa sučejo Hitchens, Corso in Bettini. Toda Suarezova vodilna vloga je znana vsem ostalim ekipam, ki zato pripravijo primerno protiobrambo. Vrh tega se vsi nogometaši vselej bolj vneto borijo proti Herrovi ekipi kot proti kateri koli drugi enajstorični. Inter, ki je bil zimski prvak, je v drugem delu prvenstva nabral kar 5 točk manj kot Fiorentina in Milan. Koliko točk bo Inter nabral v naslednjih tekmah? Strokovnjaki predvidevajo, da bo na domačem igrišču osvojil vseh 10 točk (igral bo proti ekipam Udinese, Juventus, Sampdoria, Venezia in Lecco), medtem ko bo kot gost morda nabral 5 točk (Palermo, Vicenza, Bologna in Catania), na koncu prvenstva bi torej imel 51 točk.

Kaj pa Fiorentina in Milan? Fiorentina, ki ima zdaj 37 točk, bo na svojem igrišču igrala proti Mantovi, Juventus, Padovi in Atalanti in po vsej verjetnosti nabrala osem točk. Na tujem igrišču jo pa čakajo naslednje enajstorične: Spal, Milan, Roma, Torino in Lecco. Strokovnjaki predvidevajo, da bo Fiorentina, kot gost, nabrala samo 5 točk in bi torej na koncu tekmovanja imela 50 točk, torej točko manj od Interja. Milan mora doma igrati proti Fiorentini, Padovi, Mantovi in Torinu (nabral naj bi torej osem točk), na tujem igrišču ga pa čakajo: Lecco, Roma, Juventus, Atalanta in Spal. Koliko točk bo nabral? Četudi bi skupno dosegel 6 točk, kar pa ni lahko, bi Milan na koncu imel 50 točk, torej prav toliko kot Fiorentina. Omeniti je treba tudi Romo, ki pa nima mnogo upanja, da bo na

LESTVICA

1. Fiorentina 37, 2. Inter in Milan 36, 4. Roma 33, 5. Bologna 31, 6. Atalanta 28, 7. Juventus 28, 8. Torino 27, 9. Palermo 26, 10. Catania in Mantova 24, 12. Spal 21, 13. Sampdoria 20, 14. L. R. Vicenza in Venezia 17, 16. Padova in Lecco 16, 18. Udinese 9.

koncu zasedla prvo mesto, ker bo na domačem igrišču igrala proti Milanu, Fiorentini, Bologni in Atalanti, na tujem igrišču pa proti Veneziji, Mantovi, Torinu, Spalu in Padovi. Četudi bi Roma zmagala v vseh devetih tekmah, kar je malo verjetno, bi na koncu imela 51 točk, torej toliko kot Inter.

Fiorentina ni bila v zadnjih 18 tekmah niti enkrat poražena. Njen napad je zelo vigran (45 golov) in obramba zelo čvrsta (prejela je samo 20 golov). Da je Fiorentina dosegla tako visoko raven, se je morala dolgo in vneto pripravljati, medtem ko je njen glavni nasprotnik (Inter) začel tekmovanje že dobro pripravljen in je znal dobro izkoristiti hibe ostalih moštev. Fiorentina je začela pola-

goma, skoraj neopazno utrjevati svoj položaj. Trenerja Hidegkuti so hoteli v začetku tekmovanja celo odstraniti (Fiorentina je izgubila dve lahki tekmi proti Vicenzi in Cataniji), a zdaj ga vsi hvalijo. Najboljša igralca v obrambi sta mlada Gonfiatini in Marchesi, čeprav ne smemo prezreti vratarja Sartija, Robottija, Castelletija in Malatrasija. V napadu se odlikujejo Milani, ki je najboljši strellec prvenstva (zabil je 17 golov), švedsko krilo Hamrin (14 golov in drugi na lestvici strelcev), izredna zveza Dell'Angelo (imenujejo ga Suarez ubogih) in Turek Bartu. V nedeljo bo Fiorentina v tekmi s Spalom pokazala svojo moč, ker je v nedeljo Inter prav na tem igrišču bil poražen.

V prvem delu prvenstva je ekipa Milan nabrala le 22 točk (Inter 27). Navijači Milana so tedaj zgubili vsako upanje na končni uspeh, in sicer zlasti zato ker so bili poraženi v tekmah proti Veneziji in Fiorentini (2:5); vse to v sedmih kolih prvenstva. Nihče ni upal, da bo Milan, če bi premagal Interja pred 14 dnevi, bil zdaj na prvem mestu. Obramba Milana temelji na Davidu, Radiceju in Maldiniju, medtem ko Trapattoni letos ni posebno blesteč. Napad je izgubil strelca Angleža Greavesa, ki je do konca oktobra zabil 9 golov, dobil pa »režiserja« Brazilca Sanija. Altafini (13 golov) igra letos zelo smotno in raje podaja žogo, kot da bi napačno streljal. Dobro igrata letos Rivera in Danova.

Boj za prva mesta se odvija med Romo, ki je

zapravila cel kup možnosti za boljšo uvrstitev (štiri zaporedni neodločeni izidi proti Palermu, Juventus, Cataniji in Veneziji), dobro Bologno, vigrano Atalanto in državnimi prvaki Juventus. Moštvo Rome je zelo nestalno, ker se igralci stalno menjavajo. Ekipa ima zelo ugoden spored tekem in zato nekateri upajo na končno zmago, čeprav vedo, da je to zelo težko. Bologna je stalno moštvo, ki je trd oreh za vse ekipe. Nogometaši so vsi mladi in zato veliko obetajo. Odlikujejo se branilec Pavinato, Janich, Tumburus in Fogli ter napadalca Perani (8 golov) in Bulgarelli. Atalanta predstavlja presenečenje letošnjega prvenstva, kar je zasluga Argentinec Maschia (9 golov) in Danca Nielsena. V zadnjih 11 tekmah še ni doživela poraza. Zmagala je 4-krat (v Benetkah 1:0, v Vicenzi 1:0 in proti Udinese 2:1 in Bologni 2:1), sedemkrat zaigrala neodločeno (Milan 2:2, Padova 1:1, Roma 0:0, Fiorentina 0:0, Spal 1:1, Juventus 1:1 in Lecco 1:1). Če bi črno-plavi iz Bergama imeli nekaj več sreče, bi lahko bili zdaj na četrtem mestu. Državni prvaki Juventus so letos povsem odpovedali. Zaman skuša Sivori dvigniti moštvo (zabil je 21 golov), pri čemer mu pomagata Nicolè (8 golov) in Mora.

V zlati sredini najdemo še ekipo Torina, ki je zdaj v krizi (izgubil je celo na domačem igrišču proti Udinese), moštvo Palermo, ki je zabil samo 17 golov (najmanj), prejel pa le 20 golov (najmanj), Catania, ki je zelo vigrana ekipa. Navijači so mislili, da bo moštvo doživelo vrsto porazov v zadnjih tekmah, toda Szymaniakova ekipa je igrala neodločeno v Palermu in v Florenci (obakrat 0:0) ter v Cataniji proti Romi (1:1). Premagala je nato še ekipo Juventus (2:0). Sredi lestvice so nadalje še Mantova (odlikuje se Sormani), Spal, ki ima glavno besedo pri izidu prvenstva (igrala je proti Interju to nedeljo, prihodno bo igrala proti Fiorentini, nato proti Milanu in Romi) in Sampdoria, ki je v drugem delu tekmovanja nabrala le tri točke. Sampdoria je bila v zadnjih sedmih tekmah kar šestkrat poražena. Monzeglio in ostali morajo paziti na izide naslednjih tekem, ker drugače preti nevarnost, da nekdanja vigrana ekipa izpade iz prve lige.

Kdo bo poleg Udinese izpadel iz prve lige? Štiri ekipe se vneto borijo: L. R. Vicenza, Venezia, Padova in Lecco. Strokovnjaki predvidevajo, da se bosta rešili L. R. Vicenza in Venezia, izpadli pa Padova in Lecco. Toda končni izid bodo odločale prihodnje tekme.

(dt)

ŽENA IN DOM

5. O pripravljanju mize in lepem vedenju

KAKO JEMO RAZLIČNO SADJE

Kadar jemo sadje, je priporočljivo, da ponudimo gostu papirnate prtičke.

Preden začnemo lupiti jabolko ali hruško, jo razdelimo na štiri dele. Te nato nabodemo na notranji strani na vilice in jih tako z lahkoto olupimo z nožem.

Breskve lahko olupimo cele. Rumene breskve zrežemo v krogu do kosti in jih nato razpolovimo. Kost odstranimo in nato jemo sadež z nožem in vilicami. Z vrsto breskev, pri katerih težko ločimo meso od kosti, ravnamo drugače: potem ko jo olupimo, ji odrežemo na koncu majhen košček, zato da se breskev ne kotali po krožniku in jo jemo s pomočjo noža in vilic.

Banano držimo v levi roki, jo prerežemo na vrhu z nožem in potegnemo olupke navzdol v obliki trakov. Jemo jo lahko tako, da jo primemo na koncu, kjer se še drži olupka, ali pa da slednjega popolnoma odstranimo in jemo sadež z vilicami in nožem.

Ananas izluščimo in zrežemo na rezine, potresemo nanj nekoliko sladkorja in ga jemo s sadnim priborom ali žličko.

Pomaranče olupimo tako, da z nožem potegnemo nekaj rezov od vrha navzdol, na koncu pa enega v krogu. Z nožem odstranimo najprej ta del olupka, nato pa še ostale podolgovate dele. Sadež bo na ta način ostal cel in čist ter ga bomo slednjič razdelili na majhne krahle.

Melone serviramo že razrezane na podolgovate kose, katerim smo odstranile pečke. Na meso natresemo nekoliko sladkorja in z nožem ter vilicami

odstranimo olupke. Serviramo pa jih lahko že olupljene, razrezane na kocke in potresene s sladkorjem. Iz velikega krožnika vsakdo zajame z žlico nekaj kosov melone, jih položi na svoj krožnik ter jih je s pomočjo noža in vilic.

Slive razpolovimo tako, da jih pritisnemo na koncih z dvema prstoma, odvezamo jim koščice in meso damo v usta.

Grozde, češnje, jagode, sploh tisto sadje, ki ga ne lupimo, moramo pred uživanjem pomočiti v rosodo z vodo, ki jo prejme vsakdo skupno s krožnikom za sadje. Grozd držimo v levi roki, medtem ko z desno roko nosimo po eno ali največ po dve jagodi v usta. Češnje držimo za repke v desnici in jih nosimo v usta eno po eno. Preden uživamo jagode, jih pomočimo najprej v sladkor, ki smo si ga nasule na krožnik. Jagodo držimo kot češnjo za repke v desnici.

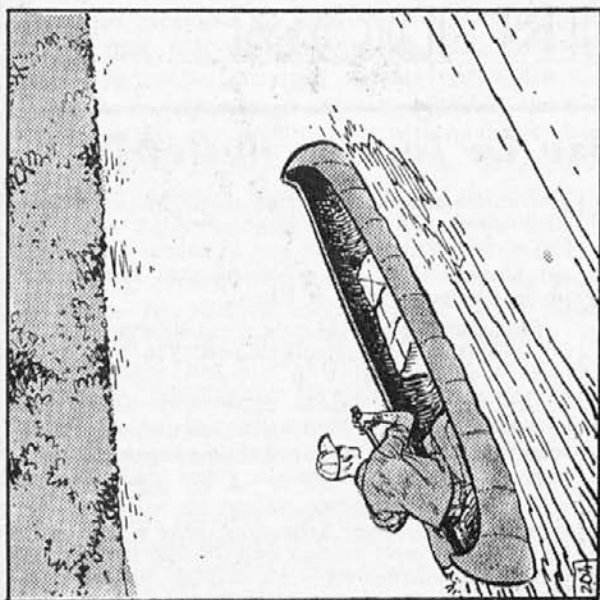
Robidnice in maline serviramo na velikem krožniku in potresemo s sladkorjem. Z žlico zajamemo nekaj sadežev in jih damo na svoj krožnik. Jemo jih z majhno žličko.

Pri orehih in mandeljnih si boste pomagale s kleščami za trenje, nato jih boste še sami dokončno oluščili.

Če se vam dogodi, da vam pride med uživanjem sadja v usta majhna koščica ali seme, nesite roko k ustom in odložite odvečno stvar na rob krožnika, kajti »pljuvanje« naravnost iz ust na krožnik ne spada v okvir olikanega človeka.

Ondina

KONEC

205. Po neki je potoval mladi znanstvenik Paul Weyman, ki je zbiral snov za knjigo, katero je namerala napisati. Hotel ji je dati naslov: »O mišljenju divjih živali«. S seboj je vozil veliko knjig, fotoaparati in sliko lepega dekleta. Njegovo edino orožje je bil žepni nož. Potoval je h koči znanega lovca Henryja Lotija.

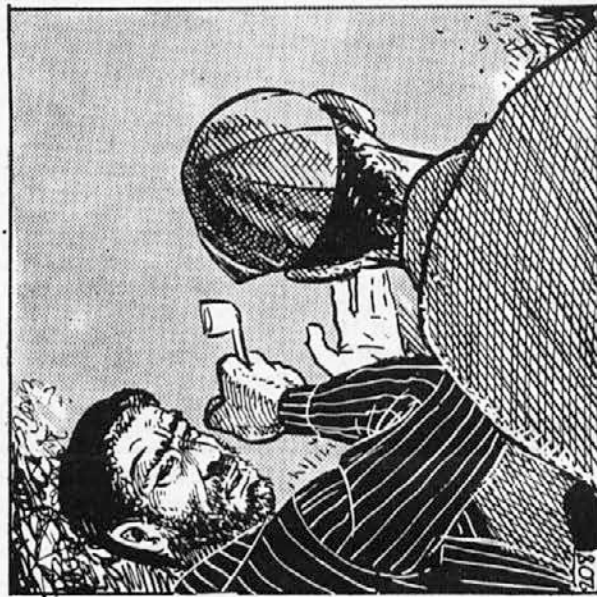
206. Henry Loti se ni nič kaj razveselil obiska. Bil je slabe volje. Da so prvi dnevi njenega skupnega življenja mirno potekali, je bila le zasluga mirnega, prijaznega znanstvenika. Henryja je spravljala v slabo voljo izredna lovška smola, ki je grozila omajati njegov sloves najboljšega lovca na rise v teh krajih.

207. Ze prvi večer je o tem pripovedoval novemu znanцу, ko sta si, pred kočjo sedeč, nažgala pini: »Prekleta, sedem risov mi je propadlo v pasteh. In vendar ni še nikoli, kar sem lovec, nobena žival napadla risa v pasti. Sedaj pa sem jih sedem našel raztrganih na kosčke. Več kot dve sto dolarjev sem izgubil tako. In veste kdo je krivec?«

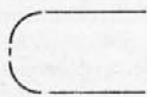
208. Jezno je nadaljeval: »Dva volka! Ze večkrat sem ju videl. Vedno v dvoje, nikoli enega samega. Zreta zajec, ki jih nastavljam v pasti za vabo. Niti kumam zlatičam, niti podlasicam ne storita nič žalega. Kot nalašč raztrgata samo rise. Tako jih razcefrata, da dlake kar frčijo po zraku. Strihmina, ki sem ga nastavlil, pa še povohata ne!«

209. Z bleščecimi očmi je mladi znanstvenik poslušal lovčeva pripovedovanja. Potem je gledal Weymana, ki je tiho bolščal v ogenj. Poznal je ljudi, vedel je, da jeza in egoizem lahko človeka zaslepita, da na slepo ubija živali. On pa je verjel, da imajo živali razum in slutil je, da se za njihovimi nenavadnimi dejanji ne skriva le instinkt.

210. Lovčeva pripovedovanja ga je vznemirilo in slutil je, da imata volka gotovo svoje vzroke za tako ravnanje. To je povedal tudi lovcu in do polnoči sta se razgovarjala o nenavadnih dogodkih. Lovca je njegovo zanimanje vzpodbudilo, da mu je živali opisal: »Eden volk je večji, drugi manjši. Večji vedno napade prvi.«

Za
naše
najmlajše

35

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RISÉ:
M. MUSTER